

მცირე და საშუალო ბიზნესი ბრაზილიაში

მიხეილ კიკნაძე,
სტუდენტური დოქტორანტი

რეზიუმე

ბრაზილია ერთ-ერთი უდიდესი სახელმწიფოა ლათინურ ამერიკაში, რომლის ეკონომიკური კეთილდღეობა მჭიდროდ არის დაკავშირებული მცირე და საშუალო საწარმოების განვითარებასთან.

აღსანიშნავია, რომ მცირე და საშუალო საწარმოები (ქვეყანაში რეგისტრირებული მთლიანი საწარმოების და კომპანიების 99%-ს შეადგენს, რომლებშიც მუშაობს ქვეყნის დასაქმებული მოსახლეობის 57%(დაახლოებით 18 მლნ.სამუშაო ადგილი) და ქმნის ქვეყნის მშპ-ის 22%-ს..

სტატიაში განხილულია მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარების თანამედროვე მდგომარეობა ბრაზილიაში, მცირე და საშუალო ბიზნესის თავისებურებები, ნაჩვენებია მცირე და საშუალო ბიზნესის როლი ქვეყნის ეკონომიკაში, მოცემულია ბრაზილიის მცირე და საშუალო ბიზნესის ძირითადი სტატისტიკური მაჩვენებლები, ამ კატეგორიის საწარმოების კლასიფიკაცია, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების მხარდაჭერის სახელმწიფო პოლიტიკის გამოცდილება, ბრაზილიაში მცირე და საშუალო ბიზნესის მთავარი მხარდამჭერი ორგანოების საქმიანობა, განხილულია მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერის ძირითადი პროგრამები, მცირე და საშუალო ბიზნესის უპირატესობები და ნაკლოვანებები, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები.

საკვანძო სიტყვები: ლათინური ამერიკა, ბრაზილია, მცირე და საშუალო საწარმოები, სექტორი, მეწარმეობა, დასაქმება.

ძირითადი ტექსტი

მცირე და საშუალო ბიზნესს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ლათინური ამერიკის ქვეყნების მდგრადი ეკონომიკური და

სოციალური განვითარებისათვის. ამ კონტექსტში, ამ რეგიონის ერთი-ერთი ლიდერი ქვეყნის-ბრაზილიის მცირე და საშუალო ბიზნესის მდგომარეობის ანალიზი, ძალზედ აქტუალურია ქვეყნაში უკანასკნელ წლებში გატარებული ეკონომიკის მოდერნიზაციის პირობებში.

ბრაზილიაში მცირე და საშუალო საწარმოთა განვითარების ინსტიტუციონალური და საკანონმდებლო სისტემის ჩამოყალიბება დაიწყო 1990-იანი წლების ბოლოს, რასაც საფუძვლად დაედო განვითარებულ ქვეყნებში მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობის გამოცდილება და სახელმწიფოებრივი მხარდაჭერის მექანიზმები, რომლებიც სოციალური პრობლემების გადაჭრის მიზნით დანერგილ იქნა პრაქტიკაში.

ამასთან, ქვეყნის ხელისუფლებამ სრულად ვერ უზრუნველყო დასახულის პრაქტიკული განხორციელება, რაც მნიშვნელოვანწილად განაპირობა ისეთმა ფაქტორებმა როგორცაა: ქრონიკული საბიუჯეტო დეფიციტი, მასშტაბური კორუფცია, საბიუჯეტო სახსრების არამიზნობრივი ხარჯვა, არაკომპეტენტური ბიუროკრატია, ურთულესი საგადასახადო და საბაჟო სისტემები.

აღსანიშნავია, რომ 1999 წლამდე ბრაზილიის საკანონმდებლო სივრცეში არ არსებობდა რაიმე ნორმატიული აქტი, რომელიც ერთის მხრივ განსაზღვრავდა თუ რა იყო მცირე და საშუალო ბიზნესი და, მეორეს მხრივ, განსაზღვრავდა პოლიტიკას ამ სექტორის საწარმოების მიმართ.

ბრაზილიაში საბაზო ნორმატიულ სამართლებრივ აქტს წარმოადგენს 1999 წლის კანონი მცირე და საშუალო ბიზნესის შესახებ (The Micro and Small Statute).

მცირე და საშუალო ბიზნესისათვის ზოგადი ნორმები განსაზღვრულია ქვეყნის ფედერალური კონსტიტუციის 146, 170, 179. მუხლებით.

მცირე და საშუალო ბიზნესის სტატუსი ასევე განისაზღვრება 2006 წელს მიღებული № 123 ზოგადი კანონით, მიკრო და მცირე საწარმოების შესახებ (Lei Geral), 2008 წლის 19 დეკემბერს მიღებული № 128 კანონით და ახალი № 139/2011 კა-

ნონონით, რომელიც ძალაში შევიდა 2012 წლის 1 იანვრიდან. კანონში შეტანილი იქნა არსებითი ხასიათის ცვლილებები. კერძოდ, ახალი კანონის თანახმად დღეისათვის ბრაზილიაში მცირე და საშუალო საწარმოები განისაზღვრება შემდეგი კრიტერიუმებით:

მცირე საწარმოები – დასაქმებულთა საშუალო წლიური რაოდენობა სამრეწველო სექტორში - 19 ადამიანამდე, ხოლო ვაჭრობისა და მომსახურეობის სფეროში 9 ადამიანამდე. წლიური ბრუნვა 60 ათასიდან 360 ათას რეალამდე (ბრაზილიური ვალუტა).

საშუალო საწარმოები¹ – დასაქმებულთა საშუალო წლიური რაოდენობა სამრეწველო სექტორისათვის 20-დან 99 ადამიანამდე. ვაჭრობისა და მომსახურეობის სფეროსთვის 10 -დან 49 ადამიანამდე; წლიური ბრუნვა 360 ათასიდან, 3.6 მილიონ რეალამდე.

მსხვილი საწარმოები - დასაქმებულთა საშუალო წლიური რაოდენობა მრეწველობაში: 500 და მეტი ადამიანი და დასაქმებულთა რაოდენობა ვაჭრობასა და მომსახურეობის სფეროში: 100 და მეტი ადამიანი

ინდივიდუალური მენარმე – წლიური ბრუნვა 60 ათას რეალამდე.²

საინტერესოა, რომ სხვადასხვა ქვეყნებში განსხვავებულად ხდება ბიზნესის კრიტერიუმების განსაზღვრა, თუმცა არსებობს ერთი საერთო დეფინიცია. ძირითადად მაინც ყურადღება ექცევა საწარმოს ბრუნვასა და დასაქმებულთა რაოდენობას, რომელიც ხშირად სხვადასხვა ეკონომიკური საქმიანობის სექტორების მიხედვით, როგორც ბრაზილიის ამ კონკრეტულ შემთხვევაში.

აღსანიშნავია, რომ ბრაზილიაში რამდენიმე წლის წინ ფორმალიზებული იქნა ბიზნესის კიდევ უფრო მარტივი ფორმა-ინდივიდუალური მენარმის სტატუსი. ამიერიდან, ფიზიკურ პირს

1 მსს (მცირე და საშუალო საწარმოები)

2 ESTRUCTURA POR SECTOR EN BRASIL 2001 Fuente: Elaboración propia con datos del IBGE, Instituto Brasileño de Geografía y Estadística.

შეუძლია მარტივად და სწრაფად გაიაროს რეგისტრაცია საგადასახადო ორგანოში, ყოველთვიურად გადაიხადოს ფიქსირებული 30 აშშ დოლარი და აწარმოოს ბიზნესი.¹

ამასთან ერთად, მენარმეს შესაძლებლობა მიეცა სამუშაოზე აიყვანოს ერთი დამხმარე თანამშრომელი. რეგისტრაციის შემდეგ, ადამიანი გამოდის ჩრდილოვანი ბიზნესიდან და იძენს პენსიისა და სოციალური უზრუნველყოფის უფლებას.

მცირე და საშუალო ბიზნესის – ძირითადი სტატისტიკური მაჩვენებლები. მცირე და საშუალო საწარმოები მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის და სოციალური სტაბილურობის უზრუნველყოფაში. ბრაზილიის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ეროვნული ბანკისა (BNDES)² და ბრაზილიის მიკრო და მცირე საწარმოების ხელშეწყობის სამსახურის მონაცემებით (Serviço Brasileiro de Apoio às Micro e Pequenas Empresas, SEBRAE)³, ბრაზილიაში დღეისათვის ფუნქციონირებს 7.6 მლნ-მდე მცირე და საშუალო საწარმო. (ქვეყანაში რეგისტრირებული მთლიანი საწარმოების და კომპანიების 99%., რომლებშიც მუშაობს ქვეყნის დასაქმებული მოსახლეობის 57%. (დაახლოებით 18 მლნ.სამუშაო ადგილი) და ქმნის ქვეყნის მშპ-ის 22%-ს..⁴

ეს საწარმოები, ტერიტორიალურად შემდეგნაირად არიან განაწილებულები: ჩრდილოეთით – 5%, ჩრდილო-აღმოსავლეთით – 19%, ცენტრში – 8%, სამხრეთ-აღმოსავლეთით 49%, სამხრეთით – 19%.

ამის გარდა, ქვეყანაში 10 მილიონამდე არაფორმალუზებუ-

1 Entrepreneurship.org Brazil's entrepreneurship boom <http://www.entrepreneurship.org/en/resource-center/brazils-entrepreneurship-boom.aspx>

2 ბრაზილიის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ეროვნული ბანკის ოფიციალური საიტი (Banco Nacional de Desenvolvimento Econômico y Social) <http://www.bndes.gov.br/Site>

3 ბრაზილიის მიკრო და მცირე საწარმოების ხელშეწყობის სამსახურის ოფიციალური საიტი (Serviço Brasileiro de Apoio às Micro e Pequenas Empresas,) www.sebrae.com.br

4 Business Development and SME Support Service in Brazil: the role of SEBRAE. Dr Carlos Alberto dos Santos Technical Director of SEBRAE. <http://www.eeba2013.com.br/2009/20120822110044767659a.pdf>

ლი სანარმოა.მცირე ბიზნესი ქვეყანას აძლევს სამუშაო ადგილების 57%-ს¹.

მცირე ბიზნესის სექტორი, მათ შორის, ინდივიდუალური მენარმოები და ასევე მიკრო და მცირე საწარმოები – იურიდიული პირები თავმოყრილია ძირითადად ვაჭრობის და მომსახურების სფეროში, შესაბამისად (49% ი 31%) მცირე და საშუალო საწარმოების მთლიანი რაოდენობიდან².

ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ საშუალო საწარმოები, როგორც წესი წარმოდგენილი არიან უფრო მაღალი დამატებითი ღირებულების სფეროებში-გადამამუშავებელ მრეწველობაში, მშენებლობასა და სოფლის მეურნეობაში. მათზე მოდის დაახლოებით 10%, 5% და 5% წილი შესაბამისად, მცირე და საშუალო საწარმოების მთლიანი რაოდენობიდან.

აქვე უნდა დავაზუსტოთ, რომ ვაჭრობის სფეროში 1 082 139 მიკრო საწარმო ფუნქციონირებს, რომლებშიც 5 ადამიანზე ნაკლებია დასაქმებული, ამ კატეგორიის საწარმოებში მომსახურების სფეროში 454 133³ ადამიანი მუშაობს.

ამავე დროს, საწარმოებში, სადაც 6-19 ადამიანია დასაქმებული ვაჭრობაში 159 543 ადამიანი მუშაობს, მომსახურების სფეროში-280 176.საწარმოებში, სადაც 20-ზე მეტი ადამიანია დასაქმებული ვაჭრობის სფეროში მუშაობს 10 929 ადამიანი, მომსახურების სფეროში-57 645.⁴

საყურადღებოა, რომ საოჯახო ბიზნესში, ვაჭრობაში დასაქმებულია 43.93% , მომსახურების სფეროში 47.56% მცირე ბიზნესში დასაქმებულთა საერთო რაოდენობიდან.

მთლიანობაში, ქვეყანაში, საწარმოებში სადაც 5 ადამიანზე ნაკლებია დასაქმებული ვაჭრობაში მუშაობს 2 299 677 ადამიანი, მომსახურების სფეროში-659 267.

რაც შეეხება საწარმოებს, სადაც 6-19 ადამიანია დასაქმე-

1 <http://leigeral.sp.sebrae.com.br/>

2 ბრაზილიის გეოგრაფიის და სტატისტიკის ინსტიტუტის ოფიციალური საიტი www.ibge.gov.br

3 ბრაზილიის გეოგრაფიის და სტატისტიკის ინსტიტუტის ოფიციალური საიტი www.ibge.gov.br

4 Ibidem

ბული ვაჭრობაში 1 366 044 ადამიანი მუშაობს, მომსახურების სფეროში-1 308 829.საწარმოებში, სადაც 20-ზე მეტი ადამიანია დასაქმებული ვაჭრობის სფეროში მუშაობს 308 135 ადამიანი, მომსახურების სფეროში-1 354 718.

გარდა ამისა, 2012 წლის მარტში ქვეყანაში რეგისტრირებული იყო 2, 189, 617 ინდივიდუალური მენარმე.¹ აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ქვეყანაში მსხვილი საწარმოები შეადგენენ მთლიანი საწარმოების მხოლდ 1%-ს.საყურადღებოა, რომ მცირე საწარმოებზე მოდის ქვეყნის მთლიანი ექსპორტის მხოლოდ 2%, მაშინ, როდესაც ექსპორტიორების 96% მცირე საწარმოებს წარმოადგენენ..

უნდა აღინიშნოს, რომ 18 დან 64 წლამდე ბრაზილიის მოსახლეობის 30 მილიონამდე ადამიანმა უკვე გახსნა საკუთარი საწარმო ან აპირებს ბიზნესის დაწყებას.

ასეთი ციფრებია მოყვანილი „მენარმეობის გლობალური მონიტორინგის მოხსენებაში“, რომელსაც ერთობლივად ყოველწლიურად აქვეყნებენ მსოფლიოს წამყვანი ბიზნეს სკოლები. ეს ნიშნავს, რომ ბრაზილიის შრომისუნარიანი მოსახლეობიდან ყოველ მეოთხე ადამიანს შეუძლია თავი მენარმედ ჩათვალოს.

ამრიგად, ერთ სულ მოსახლეზე მენარმეთა რაოდენობით ბრაზილიამ მესამე ადგილი დაიკავა 54 ქვეყანას შორის.რაც შეეხება ბრაზილიის სახელმწიფო კვლევითი სააგენტოს(Ipea)² მიერ ჩატარებულ კვლევებს, გამოიკვეა, რომ მიკრო საწარმოებმა, რომელთა თანამშრომელთა რაოდენობა 10-მდეა, ქვეყანაში უკანასკნელ წლებში შექმნა 40 მილიონამდე დამატებითი სამუშაო ადგილი. ხოლო, ბოლო 10 წელიწადში დაახლოებით ამდენივე ადამიანი იქნა გამოყვანილი უკიდურესი სიღარიბიდან.

ბრაზილიის მთავრობა დიდ ყურადღებას უთმობს კერძო საწარმოების განვითარების პროგრამას საქონლის წარმოების

1 Quora, How many small businesses are there in Brazil? 2012. <https://www.quora.com/How-many-small-businesses-are-there-in-Brazil>

2 ბრაზილიის გეოგრაფიის და სტატისტიკის ინსტიტუტის ოფიციალური საიტი www.ibge.gov.br

და მომსახურების სფეროში. უკანასკნელ 3 წელიწადში მიკრო და მცირე საწარმოებში დასაქმებულთა რაოდენობა 32%-ით გაიზარდა. **ბრაზილიის გეოგრაფიის და სტატისტიკის ინსტიტუტის -IBGE**, მონაცემებით, მიკრო და მცირე საწარმოების პროდუქციის ბაზრის გაფართოება წელიწადში შეადგენს 10%-ს, მაშინ როდესაც მსხვილი საწარმოების -7%-ს ..¹

აღსანიშნავია, რომ კერძო სექტორის სწრაფი ტემპით განვითარების მთავარ ფაქტორს წარმოადგენს მოქალაქეთა აქტიურობა, სწრაფვა გახსნან საკუთარი ბიზნესი, მეურნეობა, ფირმა ან ბიურო და აწარმოონ დამოუკიდებელი ბიზნესი თავისუფალი ბაზრის წესების საფუძველზე. სახელმწიფო საკუთრების პრივატიზაციის აქტიურმა ჩატარებამ გამოიწვია მსხვილი ქარხნებისა და ფაბრიკების სამუშაო ადგილების მკვეთრი შემცირება, რამაც ასევე გავლენა მოახდინა მცირე საწარმოების რაოდენობრივ ზრდაზე. ბიზნესის ორგანიზაციის საკანონმდებლო ბაზამ, ფინანსურმა და ფისკალურმა წესებმა, კონკურენციის გაძლიერებამ გამოიწვია ის, რომ ახლადშექმნილი საწარმოების 15% -მა ფეხი ვერ მოიკიდეს ბაზარზე და გაკოტრდნენ.

თუმცა, მცირე ბიზნესის მხარდაჭერის პროგრამების შემუშავებამ, რომელიც მიმართული იყო გადასახადების შემცირების, საინვესტიციო დახმარების, არენდის გადასახადის შემცირებისა კენ კერძო ფირმებს საშუალება მისცეს განევითარებინათ წარმოება და თავდაჯერებულად ემუშავათ ბრაზილიის საქონლის და მომსახურების ბაზარზე.

მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების მხარდაჭერის სახელმწიფო პოლიტიკა. მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში მცირე და საშუალო ბიზნესის ნახალისება და განვითარება ერთ-ერთ პრიორიტეტს წარმოადგენს. არსებობს მრავალი სახელმწიფო და საერთაშორისო პროექტები და პროგრამები ამ მიმართულებით.

ბრაზილიაში მცირე ბიზნესის ძირითად მხარდამჭერ ორგანოს წარმოადგენს **SEBRAE** – ბრაზილიის მიკრო და მცირე

¹ Ibidem

საწარმოების ხელშეწყობის სამსახური (Serviço Brasileiro de Apoio às Micro e Pequenas Empresas, SEBRAE), აღნიშნული ორგანო შეიქმნა ბრაზილიის მთავრობის მიერ 1972 წელს.

ბრაზილიის ტერიტორიაზე შექმნილია 27 რეგიონალური ოფისი და ბიზნესის განვითარების 858 ცენტრი.¹

SEBRAE ეხმარება მიკრო და მცირე საწარმოებს და ასწავლის მათ, როგორ გახადონ საწარმოები წარმატებული. ორგანიზაცია, კერძო პირებს ეხმარება ახალი ბიზნესის დაწყებაში, ბიუროკრატიასთან საგადასახადო, ფინანსური და სხვა ბიზნესთან დაკავშირებული პრობლემების მოგვარებაში,

გამოვყოთ მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერის ძირითადი მეთოდები ბრაზილიაში, რომელიც ხორციელდება SEBRAE-ს დახმარებით ქვეყანაში.²

1. კონსულტაციები. დახმარება ეწევით როგორც სამეწარმეო საქმიანობით დაკავებულ სუბიექტებს, ასევე იმ ადამიანებს ვისაც სურვილი აქვთ დაიწყონ თავისი საქმე. კონსულტაციები ხორციელდება 24 საათის განმავლობაში, მ.შ. ტელეფონის და ინტერნეტის მეშვეობით.

2. გრანტები და დაფინანსება. ბრაზილიის მცირე საწარმოების ხელშეწყობის სამსახური წარმატებით იყენებს მხარდაჭერის შემდეგ ინსტრუმენტებს:

- ინოვაციური მცირე საწარმოების მხარდაჭერა. (Pappe – Program for Supporting Research in Enterprises). აღნიშნული პროგრამის დახმარებით მცირე საწარმოებს ეძლევათ გრანტები სამეცნიერო კვლევების ჩატარებისთვის, ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვისათვის.

- ექსპორტზე ორიენტირებული მცირე საწარმოების მხარდაჭერის პროგრამა – (PROGEX – Export Technology Support Program).

ამ პროგრამის ჩარჩოში სუბსიდირება ხდება ტექნოლოგიურ

1 Business Development and SME Support Service in Brazil: the role of SEBRAE Dr Carlos Alberto dos Santos Technical Director of SEBRAE. <http://www.eeba2013.com.br/2009/20120822110044767659a.pdf>

2 Introduction to Sebrae, Karolina Puin. <http://thebrazilbusiness.com/article/introduction-to-sebrae> The Brazil business.

კონსალტინგის, ლოჯისტიკური მომსახურების დანახარჯების, ასევე, პროდუქციის მოდიფიკაციაზე დახარჯული თანხებისა.

3. საგანმანათლებლო პროგრამები. SEBRAE სთავაზობს მენარმეობასთან დაკავშირებულ მრავალფეროვან კურსებს: ფინანსურ დაგეგმვაზე, კერძო მენარმეობაზე, ინტერნეტის ქსელში მცირე ბიზნესის განვითარებაზე, გაყიდვების ტექნოლოგიის განვითარებაზე, კლიენტების მომსახურებაზე, ადამიანურ რესურსებზე.

4. ტექნიკური ინფორმაცია. SEBRAE მენარმეებს აწვდის ინფორმაციას ბაზრების, ბიზნესის მართვის, გაყიდვების და ბიზნესთან დაკავშირებული სხვა საკითხების შესახებ, ქვეყნის უდიდესი ტელეკანალების--Pequenas Empresas, Grandes Negócios, თავისისაკუთარი კანალის, ინტერნეტის და რადიოს მეშვეობით.

5. შიდა და გარე ბაზრებზე დანინაურებისა და ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად SEBRAE მცირე მენარმეებს ეხმარება მოხვდნენ ბაზარზე, ხელს უწყობს მათ მონაწილეობას გამოფენებსა და ბაზრობებში, საქმიან პარტნიორობთან, მომწოდებლებთან და პოტენციურ მყიდველებთან ურთიერთობებში.

SEBRAE ეხმარება უცხოელ მოქალაქეებს, რომლებსაც სურვილი აქვთ გახსნან საკუთარი ბიზნესი ბრაზილიაში, თუმცა, ყველა მომსახურების განევა ხდება პორტუგალიურ ენაზე, ამიტომ ემის ცოდნა სავალდებულო მოთხოვნაა.

SEBRAE-ს ბიუჯეტმა 2010 წელს შეადგინა 1.24 მილიარდი აშშ დოლარი.¹

მცირე მენარმეობის სტიმულირებაში მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ბრაზილიის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ეროვნული ბანკი (BNDES), რომლის ერთ-ერთ პრიორიტეტს წარმოადგენს მიკრო და მცირე საწარმოების შეღავათიანი კრედიტებით დახმარება. ბანკი 10-ზე მეტ სხვადასხვა პროგ-

1 Business Development and SME Support Service in Brazil: the role of SEBRAE Dr Carlos Alberto dos Santos Technical Director of SEBRAE. <http://www.eeba2013.com.br/2009/20120822110044767659a.pdf>

რამას, ანხორციელებს, რომლებიც ხელს უწყობენ სამეწარმეო საქმიანობის განვითარებას ბრაზილიაში. მათ შორის გამოირჩევა Programa Brazil Empreendedor, BNDES-Automotivo, BNDES-Program, BNDESPAR, Prograna de Credito Produtivo Popular. ბანკი აქტიურად ურთიერთქმედებს ინდივიდუალურ მეწარმეთა კრედიტების ასოციაციასთან. BNDES ბანკი ითვლება მცირე საწარმოების გაძლიერების სახელმწიფო პროგრამების აგენტად (Programa fortaleciemnto das MPEs). ამ პროგრამიდან გამოიყოფა, სუბსიდიები მსს განვითარებისთვის, რომელიც შეადგებს 8 მილიარდ ბრაზილიურ რეალს (დაახლოებით 4 მილიარდი ამერიკული დოლარი).

ამის გარდა, ბრაზილიაში მიკრო და მცირე საწარმოების საკითხებით დაკავებულია რიგი სამინისტროები და უწყებები. ბრაზილიის განვითარების, მრეწველობის და საგარეო ვაჭრობის სამინისტროს ვაჭრობისა და მომსახურების სამდივნო, მრეწველთა ეროვნულ კონფედერაციაში (Confederação Nacional de Indústria, CNI) შექმნილია მიკრო და მცირე საწარმოების თემატური საბჭო (Conselho Temático de Micro e Pequena Empresa, COMPEM), ექსპორტის და ინვესტიციების ხელშეწყობის სააგენტო (Apex-Brasil), ბრაზილიის საერთაშორისო ბიზნეს-ცენტრების ქსელი, (Rede Brasileira dos Centros Internacionais de Negócios, Rede CIN), რომელიც ბრაზილიური საქონლის და მცირე და საშუალო ბიზნესის ინტერნაციონალიზაციის ფარგლებში ეხმარება მათ საერთაშორისო ბაზარზე გასვლაში.

დასკვნა

მიუხედავად იმისა, რომ უკანასკნელ წლებში ბრაზილიის მთავრობამ მნიშვნელოვანი ინსტიტუციური რეფორმები განახორციელა, შეზღუდა ბიზნესში სახელმწიფო ორგანოების ჩარევა, ბიუროკრატიზმი და კორუფცია, გაამარტივა მცირე და საშუალო საწარმოების რეგისტრაციის პროცედურები, შეამცირა მათი რაოდენობა, ვადები და რეგისტრაციის ღირებულება. თუმცა, ბრაზილია მსოფლიო ბანკის 2016 წლის ბიზნესის

კეთების “Doing Business“-ის ყოველწლიურ რეიტინგში მცირე ბიზნესის კეთების სიადვილის მონაცემებით მსოფლიოს 189 ქვეყანას შორის 116 ადგილი უკავია. (შარშანდელი მონაცემებით ქვეყანა იმყოფებოდა 120 ადგილზე). ეს მაჩვენებელი მიუთითებს, რომ ბრაზილიაში ბიზნესის კეთება ოდნავ გაადვილდა, თუმცა ქვეყანა საგრძნობლად ჩამორჩება არა მარტო მსოფლიოს წამყვან სახელმწიფოებს, არამედ ბევრ თავის მეზობელ ქვეყნებსაც. ლათინური ამერიკის და კარიბის ზღვის აუზის 32 ქვეყანას შორის ბრაზილია 21 ადგილზე იმყოფება მსოფლიო რეიტინგში.¹

ბიზნესის რეგისტრაციის სიმარტივის მაჩვენებლებით რეიტინგში ბრაზილია 167-ე ადგილს იკავებს, მშენებლობის ნებართვის სიმარტივის მაჩვენებლით ბრაზილია 169 ადგილზეა, ელექტროენერგიით მომარაგების მაჩვენებლით 22-ე ადგილზეა რეიტინგში, კერძო საკუთრების რეგისტრაციის პარამეტრებით ბრაზილია 130-ე ადგილზეა, კრედიტების მიღების მაჩვენებლით 97-ე ადგილი უკავია, მინორიტარული ინვესტორთა დაცვის მხრივ ბრაზილია 29 პოზიციაზე იმყოფება. გადასახადების გადახდის მხრივ ყველაზე ცუდი სიტუაცია ბრაზილიაშია(178 ადგილი), აღსანიშნავია, რომ მხოლოდ უკანასკნელ წლებში იქნა მიღებული სპეციალური კანონი მიკრო და მცირე საწარმოების გადასახადებთან მიმართებაში, თუმცა, ბრაზილიელი მენარმეების ძირითადი პრობლემა მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე რთული საგადასახადო სისტემის პრობლემა კვლავ მოუგვარებელი რჩება. ამჟამად, თავი მოეყარა მრავალციხოვან დანაწევრებულ გადასახადებს ერთ მთლიან, ე.წ. ბუღალტრული აღრიცხვის „სუპერ მარტივ“ გადასახადში (Super Simples).² თუმცა ზემოაღნიშნულიდან კარგად ჩანს, რომ სიტუაცია კვლავ რთულია. ვაჭრობა საზღვრებს შორის-საერთაშორისო ვაჭრობის პარამეტრებით ბრაზილია ცუდად გამოიყურება რეიტინგში(145 ადგილი), კონტრაქტის აღსრუ-

1 Doing Business. Rankings, 2016. <http://www.doingbusiness.org/rankings>

2 The Brazil business. Income tax in Brazil by Rebeca Duran, 2013. <http://thebrazilbusiness.com/article/income-tax-in-brazil>

ლების თვალსაზრისით ბრაზილია 45-ე პოზიციაზე იმყოფება, გადახდისუნარიობის მაჩვენებლით ბრაზილია 62-ე ადგილზეა რეიტინგში. მცირე და საშუალო ბიზნესის პოლიტიკის წინამდებარე მიმოხილვა ნათელყოფს იმ ტენდენციებს, რაც ქვეყანაში ბოლო წლებში ვითარდება. მცირე და საშუალო ბიზნესი მძიმე საგადასახადო ადმინისტრირების და წნეხის პირობებშია, რომლის განვითარებას, მნიშვნელოვან პრობლემებს უქმნის არასტაბილური საგადასახადო სისტემა. ადმინისტრირების და ბიზნესის დაწყების სირთულე, არასრულყოფილი საკანონმდებლო ბაზა და ბიზნეს გარემო, ფინანსებზე არასაკმარისი ხელმისაწვდომობა, ადამიანური რესურსების დაბალი კვალიფიკაცია და სხვა.

ამრიგად, შეიძლება ითქვას, რომ მიმდინარე ეტაპზე გადაუდებელი ამოცანაა მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობის პოლიტიკის ტრანსფორმირება, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოთა საქმიანობის რადიკალურად გამარტივება, საგადასახადო სისტემის შესაბამისობაში მოყვანა საერთაშორისო სტანდარტებთან. აღნიშნულის შედეგად ახლო მამავალში შესაძლებელი გახდება მაქსიმალური შედეგის მიღწევა ეკონომიკური აქტივობის, სიღარიბის შემცირების, დასაქმებისა და ბრაზილიელების კეთილდღეობის უზრუნველყოფა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1) ბრაზილიის გეოგრაფიის და სტატისტიკის ინსტიტუტის ოფიციალური საიტი www.ibge.gov.br

2) ბრაზილიის მიკრო და მცირე საწარმოების ხელშეწყობის სამსახურის ოფიციალური საიტი (Serviço Brasileiro de Apoio às Micro e Pequenas Empresas,) www.sebrae.com.br

3) ბრაზილიის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ეროვნული ბანკის ოფიციალური საიტი (Banco Nacional de Desenvolvimento Econômico y Social) <http://www.bndes.gov.br/Site>

4) Business Development and SME Support Service in Brazil: the role of SEBRAE Dr Carlos Alberto dos Santos Technical Director of SEBRAE. <http://www.eeba2013.com>.

br/2009/20120822110044767659a.pdf

5) Doing Business. Rankings, 2016. <http://www.doingbusiness.org/rankings>

6) Introduction to Sebrae, Karolina Puin. <http://thebrazilbusiness.com/article/introduction-to-sebrae> The Brazil business.

7) Quora, How many small businesses are there in Brazil? 2012. <https://www.quora.com/How-many-small-businesses-are-there-in-Brazil>

8) The Brazil business. Income tax in Brazil by Rebeca Duran, 2013. <http://thebrazilbusiness.com/article/income-tax-in-brazil>

REFERENCES:

1. www.ibge.gov.br
2. Serviço Brasileiro de Apoio às Micro e Pequenas Empresas, www.sebrae.com.br
3. Banco Nacional de Desarrollo Económico y Social) <http://www.bndes.gov.br/Site>
4. Business Development and SME Support Service in Brazil: the role of SEBRAE Dr Carlos Alberto dos Santos Technical Director of SEBRAE. <http://www.eeba2013.com.br/2009/20120822110044767659a.pdf>
5. Doing Business. Rankings, 2016. <http://www.doingbusiness.org/rankings>
6. Introduction to Sebrae, Karolina Puin. <http://thebrazilbusiness.com/article/introduction-to-sebrae> The Brazil business.
7. Quora, How many small businesses are there in Brazil? 2012. <https://www.quora.com/How-many-small-businesses-are-there-in-Brazil>
8. The Brazil business. Income tax in Brazil by Rebeca Duran, 2013. <http://thebrazilbusiness.com/article/income-tax-in-brazil>.